

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita S. Patricii, Hiberniæ Apostoli, Libri II.

Stanyhurst, Richard

Antverpiæ, 1587

De Vita Sancti Patricii, Hiberniæ Apostoli, Liber Primvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42741

17

DE VITA SANCTI
PATRICII, HIBERNIÆ
APOSTOLI,
LIBER PRIMVS.

NNO, ex quo humani generis liberator in lucem est editus, trecētesimo sexagesimo primo, Calphurnius, vel Calphurinus, vir cū primis honestus & honoratus, ex Conchessâ, foeminâ probatissimâ, suscepit filium, qui cū salutarī aquâ tingeretur, Suchar, vel Socher, post à S. Germano, Magonius, postremò à Celestino primo, summo Pontifice, Patricius erat nominatus. Est autem natus Patricius in maritimo Britanniaē territorio, quod antiquitas Taburniam, vel Eiburniam appellauit. Nonnulli verò adfirmant eius natale municipium Emptor dictum. Hic, qui ambitione aliqua de Patricij laudibus laboraret, multa ad generis splendore in mediū posset producere. Eius siquidem mater soror erat Martini Turonēsis Episcopi, cuius admirabilis sanctitas, quasi lux quædam,

Nascitur Patricius anno Salutis 361.

*Patricij uxor
D. Martini
soror.*

B dam,

dam, extinctis reliquis, totam iam olim Galliam illustravit. Dignus auunculus nepote, dignus nepos auunculo. Patricius adhuc puer literarum magistro operam dedit, in his studiis quibus puerilis ætatula informari solet. Per id temporis cum Britannia tum Hibernia variis ariolis referta erat: qui natalitiis stellis, pecudum extis, & fortuito sortitu edocti, oracula fundere, futura prædicere. Atque hac inueteratâ insulsitate ita utranque gentem infatuarunt, ut nescio quâ religione simplices idiotas aniliter & superstitiosè obstrinxerint. Inter alia isti longè antè denunciarunt, fore hominem Britanniam oriundum, qui exercitum inuictum ex bellicosissimis militibus conduceret, qui Hibernorum insulam victoriis suis illustraret, qui bellatorum ferocitatem comprimeret, omnemque resistens triumphum eriperet. Britannici fatidici, imò verò omnes vetulæ huius herois in Hiberniam aduentum præcognoscere, hanc vaticinationem cottidianis sermonibus usurpare. Hic verò Hiberni furere, & bacchari, quoties Britannus aliquis eorum aures fastidioso hoc oraculo obtundebat. Quin & Hibernici vates nihil à Britannicis magnoperè dissentire. Futurum enim augurabatur Britannum,

Britannici & Hibernici vates Patricij aduentum in Hiberniam prædicant.

num, qui in Hiberniam cū suo ligno aduentaret, cuius mensa in Oriente poneretur, quæ diuinis cantilenis personaret, cuius ministri, *Fiat*, responderent. Hunc fore qui Hibernos domaret, fana dirueret, patrios deos & penares è tota insula exterminaret, ad summam, illius doctrinam nullo vnquam exitu cōcludendam. Isti verò augures, tanquam talpæ, tetrīs tenebris obscurati, quid effutiebant, prorsus ignorare. Est enim Dæmon veterator callidus, suosq; sectatores infidelitatis nocte obcæcatos, nominum ambiguitate ludificare præclare nouit. Nam fatidici nihil minus somniabant quàm de vno homunculo: contraq; illum maximum fore regem diuinabant, qui multo magnoq; comitatu seipsum stiparet, qui cum ingenti exercitu Hiberniam inuaderet, atque omnium bellorū victor esset. Ceterum diuinitatis prouidentia notauit & designauit ad hanc lauream Patriicum nostrum. Is enim cum ligno venit, qui nihil sapiebat nisi Christum, & hunc crucifixum. Regium etiā & præpotens erat, Christi vexillum sufferre, dæmonis furorē ab hominibus auertere, perfidiæ caliginem discutere, Christianam Rempub. componere, seruatoris gloriā propagare, nō corpora laniare

Dæmon veterator callidus.

armis, sed corda Euangelij dulcitudine demulcere. Hoc igitur effatum victoriæ, peruagatum vsque ad vltimos vtriusque insulæ fines, imposuit Hibernis de die in diem solitudinem atque onus: quare, populo conuocato, post longas ac difficiles deliberationes, vnâ animorum conspiratione constituunt bellum adparare, & Britannos si non armis deuincere, saltem repentinis incurfionibus, tanquam sempiternos hostes, vexare. Hoc enim modo fatorum auctoritatem & fidē imminuere credebant. Magna hæc fuit inopia consilij. Nam si omnia fataliter eueniant, vt plæriq. infideles statuunt, quid tam fatuū, quàm fatis occurrere & obsistere, vel gigantum more cum diis immortalibus bellum gerere? Nec enim humanis neruulis potest impediri, quod anticipatâ fatorum necessitate est constitutū. Hiberni tamen omnem conatum in Britannorum perniciē parant, & cum exercitu collectitio ex piratis aliisq; conductis hominibus conflato, naues conscendunt, in maritimas Britanniaë oras impetum faciunt, agros vastant, villulas inflammant, & multorum sanguinem, summâ intemperantiâ helluantur. Aliqui verò omnem humanitatem non exuunt, sed victoriam

*Fatorum futu-
silisat.*

*Hiberni Bri-
tannos inua-
dunt.*

riam quoquo modo temperant: Siquidē ali-
 quam multos ingenuos pueros & adolescen-
 tulos partim dedititios, partim captiuos ex
 Britannia abripiunt. In horum numerū Pa-
 tricius, iam tum ephœbus, peruenit. Post hu-
 ius prædæ sectionem venalitiij Archipiratae
 Patricium Hibernico Dynastę vendiderunt.
 Plagiarius seruum de lapide emtum porco-
 rum gregi præfecit. Homo adolescens in hoc
 fortunæ flexu constitutus, cœpit has mole-
 stiarum moles temperatè ferre, omnemque
 libertatis suæ spem in Christi bonitate col-
 locare. Sexennium hanc seruitutē Patricius
 seruiuit. Quo spatio magnas & acerbis mi-
 serias exhaustit. Etsi enim tyrānus adolescen-
 tem, propter suauissimos atque optimos mo-
 res, diligentiam, nauitatemque vnicè dilexit,
 tamen barbara illa ac perfida viuendi licen-
 tia, & futiles adulterinæ religionis ceremo-
 niæ nauseam Christiano captiuo dederunt.
 Nam licet ipse ab officio non discederet, sed
 tanquam bonus Lot inter malos ciues castè
 sancteque viueret, tamē intimis sensibus an-
 gebatur, tantam hominum multitudinē in-
 fidelitatis tenebris circumfundi, atque ad in-
 feros pœnas in perpetuum luere. Quocirca
 cōtinuis precibus numē obsecrabat, vt gen-

*Captiuos in
Hiberniam
ducunt.*

*Capitur ab
Hibernis
Patricius an-
no aetatis 16.*

*Porcorū gregi
præficitur.*

*Sex annos in
seruitute vi-
uit.*

Angelus dormienti Patricio adparet, & libertatem promittit.

Thesaurum in agro Patricii reperit.

tem hanc ab illâ perfidiâ nascâ, quâ eam humani generis hostis iam diu irretitâ tenuit, expediret, eumque ex hac sordidâ seruitute in pristinam libertatem vindicaret, quo facilius & felicius ad Hibernorum salutem omnes liberti curæ, vigiliæ cogitationesque elaborarent. Hic Deus petitoris ærumnas miserari, eiusque precibus & optatis occurrere voluit. Nam dum certo quodam tempore arctior Patricium somnus tenet, iuuenis, admirabili dignitate fulgens, ei multa de nocte adparet, qui illius animum molestius leuat, dormienti benignè promittens, Deum opt. max. eius votis non defuturum Patricius, somno solutus, animum ab angoribus abduxit, sibi que maximam spem ex Angeli consolatione comparauit. Non ita multo post, dum porci, quorum custos erat, terrâ nasus effodiunt, vnus ex grege glebam amouet, quæ non mediocrem auri vim opacare videbatur. Hunc ubi thesaurum captius conspexit, statim ei persuasissimum fuit, congiarium illud ex diuino ærario cælitus ad eum fuisse missum. Paucis interpositis diebus peropportunum tempus nactus, sermonem cum Hibernico Dynasta instituit, & quasdam verborum ambages interponens hominis mentem sagacius odorari

odorari cœpit, an scilicet licitum esset, à seruitute redimi. Herus toto capite annuit, modo numerato illi satisfacere posset. Perpau-
 cis hîc verbis vltro citroq; habitis, Patricius depactus est cum eo, nullamq; interponens moram aurum persoluit, & tyranni dominitu liberatus reditum in patriam maturare incipit. Quare proripuit se quam celerrimè potuit ex Dynastæ ditione. Nâ hominis voluntatem flexibilem esse optimè sciuit, qui licet pecuniâ captus aliquam seruitutis intercapedinem concederet, verisimile tamen fore, tyrannum, ingenium suum ad omnè dolum & falsitatem versantem, fidem labefacturum; ideoque fatius esse iudicauit, discessionis celeritate libertati suæ cōsulere, quam itineris tarditate callidi ac versuti hominis religionem experiri. Atque hæc opinio libertum non fefellit. Commodum enim biduo adfuit, cum Dynasta, propter seruisui abitum, magnum animo ceperit dolorem: equo igitur aduectus Patricium omni vi atque incitatione est persequutus. Verùm operam homo fraudulentus & mendax perdidit. Nam Patricius post manumissionem, cum minimi dilatione temporis exasperrimis barbaræ crudelitatis periculis prudens

*Auro reperto
seipsum à seruitute redimō.*

*ed. anal. cl. d. d.
cl. d. d. d. d.
cl. d. d. d. d.
cl. d. d. d. d.*

*Patricium
fraudentis
herus persequitur sed
frustra.*

dens & prouidus euolauit. Quin etiã pecuniam, quam à seruo accepit, non vsque adeò huic auaro vsui fuisse, nonnulli veterum rerum pronuntiatores literis mandarunt, quia pactiõnem, quam repromisit, rescindere nimis iniquè voluit.

Mali dum bonis obesse student, prodesse solent.

Profit multis Patricij captiuitas.

Percurrenti mihi hoc in loco, & perquam diligenter seriem ordinemque euentorum contemplanti nonnulla occurrunt, quæ certè silentio nõ debêt præteriri. Primùm, Deũ ex improborum flagitiis multũ emolumentũ, admirabili suã prouidẽtiã, elicere: vt etiam in his ipsis rebus, quibus mali bonis obesse, omni cogitatione, cupiunt, bonis prodesse perinuiti soleant. Tum deindẽ, Numen seruis suis, etiam cum tempestas offertur formidolosissimi temporis, semper præsto esse; & quanquam eorum petitiones in opportunum tempus differt, tamen procrastinationis tarditatem auxiliij certitudine adfluenter कंपsat. Et item illud considerandũ est, Deum istam temporis diuturnitatem, quã Patricius seruitute premebatur, ad multorum cõmodum salutariter inclinasse. Nã si primo mense, quo captiuis in Hiberniam venerat, libertatem recuperasset, tantas, opinor, vigilias & curas in Hibernorum salute ac incolumitate non

non defixisset. Patricius itaque (vt institutū ordinem prosequamur) in maritimo opidulo, Beri, nominato, tota paschali celebritate commoratus, tempus non inaniter consumpsit. Egit enim cum hospite, qui iam tum infidelis erat, de Christianā fide; quem non per-pugnacē in disputando habuit, quoties cum discipulo sermones doctor contulit. Nā qui incrementum dat Deus, aditum cælesti gratiæ in auditoris mēte patefecit. Quare ex tenebricoso perfidiæ gurgustio emergens, in Christianorum numero non ita multò post per salutarem vndam fuit repositus. Huic filius natus erat, Bionnus dictus, egregiā dignitate præcellens puerulus. Is, simulac Patriciū conspexit, in eius collū inuasit, multasq; horas in eo suauizando consumpsit. Parentibus, qui pueri morositatem probè nouerant, hæc inusitata beneuolentia mirāda accidit, quòd primo adspectu in noui diuersoris familiaritatem intrasset, eamq; gratiam non inuitanti concessisset, quam aliis inuitātibus hætenus denegarat. Nam si eum Patricius oculis, auribus, complexu non teneret, plangore & lamentatione complebat domum. Patricius pueri gratiam magis ac magis colligere. Ille verò Patricium germanissimum suū paren-

Patricius hospite ad Christi fidem conuertit.
1. Cor. 3, 7.

Eius amore hospitis filius ardet.

B 5 tem,

tem, Hiberniæ regē, magni Dei præconem, dæmonum exagitorē, honorificentissimis verbis nominare. Atque hæc eclogia adstantium risum maximè mouerunt: Verùm puer illa omnia eius instinctu cõcitatus fudit, qui ex ore infantium & lactentium laudē suam perficere nouit. Dũ hæc in diuersorio aguntur, aura transmissioni in Britaniam non inopportuna adflare incipit, atq. hoc ipso tempore oneraria nauis in portus ore vectores expectat. Quod ubi Patricius intellexit, moram atque impedimentum navigationi inferre noluit. Rhedam igitur conscendens, hospiti suo, cum totâ familiâ plurimis verbis plurimam salutem dixit: Quē ubi Bionnus discedentem aduertit, patrem, patrē semel atque iterum contenta voce inclamat: me tibi, inquit, socium adscribas, à tuo latere non discedam, domi hîc non sordescam. Hîc naturalis pater, interdũ orare, quandoq. etiam minaciter terrere. At puer nec blanditiis alligi, nec minis compelli potuit, vt à Patricij soliditate se disiungeret. Vbi Christi seruus ad eò virilem constantiam in puerili leuitate perspexit, admirans dixit: Verè cęlestis pater huius pueri nomen in æternæ vitæ palimpsesto inscripsit: ascendat ergo currum: eum mihi filium

Psalm. 8, 3.

*Patricius in
Britanniam
nouig ore pa-
rab.*

*Bionnus puer
post Benignus
dicitur, se comi-
tem Patricio
adiungit.*

filium adoptabo, & illius amorem, vt par est, amabo. Quanquam autem parens filiolum in deliciis singulariter habuit, suam tamen voluntatem ad diuinam aggregauit, puerumq. in cœlium coniectum Patricij tutelæ, egregiâ animi alacritate, commendauit. Hic, paucis interpositis mensibus, aquis salutaribus expiatus Benignus nominabatur. Qui institutus educatione doctrinaq. Christianâ, quam plurimis hominib⁹ (vbi etate processit) & vitæ puritate, & optimarû artium studiis non modò extremis atque alienis locis, sed domi etiam saluti fuit. Cùm igitur omnes vectores (redeo ad ré) plenissimis velis mare tránsissent, & certas siluestres ac incultas Britannix partes errantes peragraissent, pagani, quibus se comitê Patricius præbuerat, inediâ, quâ biduum tulerant, debilitati (quandoquidem in vastâ solitudine nullû cibum, quo famem pellerét, vel precio vel precario adipisci poterant) diuinitatem perfidis maledictis cœperant figere; atque Patricio nimis iracundè ac valde intemperanter vt probrum obiecerát, illius Deum, quem hæctenus tam magnificis verbis in cælû extulit, fautoribus suis in asperis rebus auxilium non ferre. Nam, inquiût, si talis fortè Deus existat, consequens est, vt

Benignus progressu temporu vir sanctus euasit.

Pagani ob famem impatientes.

aut

aut facultas voluntati, aut voluntas facultati defuit. Hoc si dederis, est impius; illud si concesseris, est ridiculus. Quid enim magis impiū esse potest, quā seruis suis (in quorū numerum te adscribis) in tātis angustiis opitulari nolle? Aut quid magis ridiculū & enervatum est censendum, quā adferere, penes illum esse omnem omnium rerum potestatem, cui non est integrum, in asperis temporibus, adlevamenti quidquam famulis suis, in extremum discrimen adductis, adhibere? Patricius sceleratissimis perfidorum vocibus irritatus respondit, hunc, quem ille colebat Deum, esse re vera Deum, hoc est talem, qui cæleste auxilium à suis famulis frustra implorari nunquam permittit: quorum vitæ (ut aliarum rerum omniū) non solūm est defensor, sed etiam cōservator. Eius esse proprium munus, dare salutē, liberare periculis, qui nisi plenus esset clementiæ, mansuetudinis, patientiæ, non dubium fore, quin terræ hiatus eos, inexpiabile scelus anhelantes, deuoraret, aut crispifulcans aliquod fulmen vitā illis repentinò eriperet: Deum tamen ita improborum sceleribus conniuere, ut præsentis nequitæ poenas in diem, numini notum, sceleratis incertum, seuerus vindex reseruet. De
cuius

Eorum blasphemis Patricius occurrit.

cuius item potestate non esse dubitandum, cuius verbo totius machinæ fabrica fuit cōstituta; voluntatem etiam infinitis laudibus prosequendam, qui bonitate sua cuncta sustētat, qui adflictos excitat, fessos recreat, miseros tutatur, postremò qui omnibus, eius fidem imploratibus, adiutricem manum per benignè porrigit: contraq; illorum deos futiles ac amentitos esse, truncos etiam, quos fabricum industria edolauit, omnes simili stupiditate imbutos, qui in exciso stipite aliquam salutis spem collocarent: ad extremum illos iniquos esse rerū æstimatores, qui hoc in eius Deo desiderabant, in quo ipsorum dij iustissimè reprehendi possunt. Nā si quid (inquit) habeant adiumenti, fustuarium merentur, qui opitulari eis recusant, qui istos eosdem deos colere, precari, venerariq. consuescunt. Quod si minimè valeant, cum maximè velint, vobis in his difficultatibus auxiliari, quousque tandem aliquam speculę particulam in illis ponetis, de quorum viribus longo interuallo desperatis? Hic homines audacissimi, cum ipsorum causam hoc molesto ac difficili argumēto premi animaduertissent, capitibus demissis, obmutuerūt. Patricius verò, sensim incedens, illos anteire est passus,

*Paganorum
dij ridiculi.*

*Deo pro
piis pagano,
vir sanctus,
preces fundit.*

passus, humiliq; stratus prece & obsecratione supplici Numé exorauit, vt famam suã, perditorum famem depellendo, amplificaret: „ quorum (inquit) fateor scelera perpetuo digna sunt supplicio, presenti indigna subsidio. „ Verùm illis tua misericordia hanc gratiam concedat, quã eis tua iustitia meritissimo negare posset. Improborum dicta factis refelle. Sic enim fortasse eueniet, vt eos tum infidelitatis pigeat, tũ horribilis blasphemix pudeat. Hic cum religiosus flagitator non nihil spatij in acerrima meditatione posuisset, insolitam sibi celeritatem susceperat, atque antegressos viatores, subito gaudio cumulat, erat persequutus. Dum iter simul ad quandam siluam conuertunt, ecce tibi grex porcorum, inter quos nullus erat gracilitate strigiosior, peregrinatoribus occurrit. Atque ad hoc pabulũ plus additamenti accedit. Nam conspiciunt in cauis, ac geniculatis arborum partibus apum examina, in quibus faui, filuestri melle farti, redundat. Pagani, cibi desiderio æstuantes, vi & impressione porcos mactant. Tãtũ autem abfuit, vt hoc beneficium, diuinitus in eos, sanctissimi adolescentis precibus, collatum, isti agnoscerent, vt totum illud idolis pessimã mente acceptũ ferrent:

Eius preces exaudiantur.

Pagani Dei benignitati nimis ingrati.

rent: quibus, religionis scilicet causâ, hostias immolabât. His rebus de more peractis, auidi epulones carne & melle sese ingurgitant. Verùm Patricius, licet sepius inuitatus, compransor sedere renuit: partim quòd totum illud dæmonibus litaretur; partim vt Domini nostri effatû certû & verû confirmaret, non in solo pane viuere hominẽ, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Per hos dies capitalis quædam hæresis, de Christi gratiâ difficillimè sentiens, multorum animos tabificâ peste infecit. Huius erroris antesignanus fuit Pelagius, diuinæ gratiæ acerrimus aduersarius. Docuit enim, humanû arbitrium, etiam cælesti gratia nudatû, sufficere ad æternam felicitatem comparandam. Quanquam verò D. Paulus omnes huius controuersiæ latebras intima disputatione fuit perscrutatus, ipsaq; prima bonorû cogitata diuinæ gratiæ adscribèda esse, pronûtiatis solis luce clarioribus demõstrauit, tamẽ Pelagius ac eius ad seclæ fatius esse censuerûnt, Apostoli mentem ad priuatos sensus proiectâ audaciâ detorquere, quàm priuatos sensus ad illius mentem Christianâ humilitate adplicare. Verùm perfidis & profligatis hisce hominibus sese opposuit S. Augustinus, diuinæ gratiæ,

cum

Matth. 4, 4.

*Pelagiana
hæresis circa
annum Salu-
tû 394.*

1. Cor. 4, 7.

2. Cor. 3, 5.

Ephes. 2, 8.

*In libro de
prædest. Sanct.
De natura &
grat. De spi-
ritu & litera,
De gratia &
libero arbitr.
multisq. aliis
locis.
Uincet. Illiren.
Beda Hist.
Angl. lib. 1.
cap. 10, & 17.*

*Britanni Ca-
tholici Gallo-
rum Episcopo-
rum opem im-
plorant.*

*S. Germanus
& S. Lupus
in Britannia
navigant.
Beda lib. 1.
Angl. Hist.
cap. 17.
Pelagianos ad
disputandum
provocant.*

cum à D. Paulo discesseris, & venator sagacissimus, & propugnator acerrimus. Quorum errores cum ex multorum mentibus spiritus euelleret, vera & palmaris sententia, Catholicorum consensu firmata, alterâ illâ sibilis explosâ, in Ecclesiâ principatum tenuit, & ad summam diuinæ gratiæ gloriâ floruit. Pelagij tamen fautores, quorum principes erant Cælestius, Iulianus de Campaniâ, & Agricola, de humanis viribus, diuino auxilio orbatis, balbutientes, simplicium mentes falsis opinionibus imbuere toto animo & omni studio laborarunt. Catholici verò Britanni hoc malum domi longius serpere intelligentes, literas ad finitimos Galliæ Episcopos dant, à quibus enixè contendunt, nobiles ac in argumentando exercitatos Theologos in Britanniam adlegare, qui cõtra id, quod Pelagiani adserunt, accuratè & exquisitè disputent, ne quid Catholica fides detrimenti, diuturno silentio, capiat. Galli fratribus Catholicis recta & honesta petentibus, minimè desunt: Siquidem S. Germanum, Episcopum Antifiodorensem, & S. Lupum, Trecaffiæ Episcopum (par Theologorum literatissimum) in Britanniam quàm primùm mittunt. Hic Catholicæ fidei propugnatores concertatorium

rium

ETUD

rium bellū hæreticis indicere. Pelagiani verbis certamen adpetere, re ipsa disputationem omnem diffugere, non insolitā hæreticis timiditate. Etsi enim, dum soli sublatè ample- que declamarent, insipientium oculis, verborum præstigiis, tenebras offundebant (siquidem est perfacile non aduersantem superare: nihilq; existit ita improbabile, quod non nugatoria sophistæ loquacitate fiat verisimile) tamen cum in aciem dimicationemq; veniendum esset, vbi aliud videretur orationis pigmentis aduersario repugnare, aliud rationis momētis aduersarium expugnare, volebant quasi pugnando tergiuersari. Catholici, acri & præsentis animo præditi, instare, vrgerè, tubarum veluti sono hostes certamè procraftinantes ad pugnam prouocare. Pelagiani ad arma compulsi tandem aliquando magna cum difficultate (nā nihil inuito facile existimo) milites in propatulum locum congregant. Germanus & Lupus certamen cum illis instituunt; argumenta neruosè vibrant; acriter concludunt; hostes diuerticula quærentes in Solem reuocant; debilitatè & abiectiōnem animorū omnibus significantius manifestant; fucos, quibus hætenus idiotis imponebant, denudant; quidquid plausibile

Hæretici dum soli declamant, imperite plebecula fortes videntur: dum disputant cum doctis, indocti inueniuntur.

C

bile

*Pelagiani succumbunt Catholicis.
Coniitiis non argumentis Catholicos inuadunt.*

Patricius S. Germano se adiungit.

bile & popolare hæretici proferunt, inauratum, non aureum esse demonstrant. Pelagiani itaq. hæsitatione tractuq; verborum tempus consumunt; & quos argumentis verberare nequeunt, contumeliarum iaculis confodere incipiunt. At verò Catholici eorum coniitiis Christianâ patientiâ; ratiunculis, si quas adferunt, exquisitâ doctrinâ occurrunt. Hic vbi auditores (inter quos multi aderant, qui sese in Pelagianas partes dabant) duces & doctores suos metu ac diffidentia fractos & debilitatos animaduertunt, in Catholicorum partem in singulos dies magis magisque inclinant. A quo tempore diuinæ gratiæ propugnatio & propagatio bene gratiosa apud illos permanfit. Cùm igitur Gallorum Pontificum nomen in Britannîa celebratum esset, Patricius noster omnibus quibus viis potuit, se in S. Germani familiaritatē insinuaui. Verùm difficile factu non fuit ad tam adfabilem virū adspirare: qui sanctissimi auunculi lectissimum nepotem in familiaritatem libentissimè recepit. Sed hoc in loco mihi discordare scriptores videtur. Nonnulli enim commemorant, Patricium isto ipso tempore, se ad amicitiam Germani contulisse, & vnde viginti annos cum sancto Pontifice studiis

diis & exercitationibus coniunctum vixisse. Aliis verò placet, D. Martinū, Patricij auunculum, sancto Germano, quasi doctore, hunc suum nepotē tradidisse, in cuius sinu & cōplexu quadraginta annos vixit. At existimo in hoc erratum, si ordines temporū ritè explicentur, quoniam S. Germanus triginta solum annos & 25. dies Pontificium honorem obtinebat: Deinde etiam si verum sit, quod à Platinā memoriæ est proditum, S. Germanum auctoritate nutuque Celestini primi, Pontificis maximi, in Britanniam fuisse missum, siue primum, siue secundum aduētum eius intelligamus (bis enim ad Britannos S. Germanus nauigauit, primū cum Lupo, postea cum Severo Treuirorum Episcopo) hæc familiaritatis diuturnitas minus credibilis videtur. Quandoquidem Celestinus primus octo solum annos, cum quorundam mensium & dierum adiectione, Ecclesiæ gubernacula tenuit, qui hunc, quem in manibus habemus, Patricium ad Hibernos legauerat, anno Salutis 425. cū Celestinus biennium in Pontificatu vixisset. Quod ex diligenti temporum notatione facillè adparet. Quanquam autem est inter eos, qui memoriam antiquitatis colligunt, de numero an-

*Vide eius vitā
in Surio tomo
4. die 31. Iulij
lib. 2. cap. 35.
Et Bedam hist.
Angl. lib. 1.
cap. 17. & 21.
Plat. in vita
Celestini primis
num. 43.*

*Vide Surium
ubi supra li. 7.
cap. 19. & sequent.
& li. 2.
cap. 1. & sequent.*

*Vide Onuphr. 11
in Chron. Rom.
Pontif.*

*Anno Domini
425. Patricius
ad Hibernos à
Celest. primo
est missus.*

norū controuersia, consensu tamen vno cō-
 centuque narrant, Patricium permultos an-
 nos S. Germani familiarissimū fuisse. Quod
 ipsum in magnā laude ponundū duco. Nam
 si ille Romanus ex eo necessariò effici vo-
 luit, Marcum filium, magnos in præceptio-
 nibus decretisq; philosophiæ progressus ha-
 buisse, quòd annuo tantum spatio Athenis
 Chrysippo operā dederit; quanto magis Pa-
 tricius, non modò eximiis artibus eruditus,
 sed vsu etiam ac sanctitate admirabilis exsti-
 tisse putandus est, quem S. Germanus, præsul
 spectatissimus, contubernij necessitudine se-
 cum habuit multos annos coniunctissimum;
 qui veræ philosophiæ nobilitate infinitos
 Chrysippos superauit: cuius castissima do-
 mus & Diœcesis omnium virtutum exem-
 plis Atticorum scholis plurimū præstite-
 runt. Magni quidem interest, cum perfectis
 hominibus planeque piis ætatem conterere,
 quorum exemplo adsuefacti qui erunt, ne-
 cupientes quidem vix poterunt non bene
 viuere. Certè D. Paulus cum Iudæorū ani-
 mos, maleuolentiā in illum suffusos, mitiga-
 re conaretur, quò maiorem doctrinæ suæ fi-
 dem faceret, secus pedes Gamaliel se erudi-
 tum iuxta veritatem paternæ legis, palā pro-
 fitebatur.

*Multum in-
 terest cum bo-
 nis viuere.*

Act. 22, 3.

fittebatur. Nam probè nouit vas electionis illud apud Iudæos multum ponderis habuisse, modò similitatem deposuissent, & integram causam, ab aduersariis suis variis contumeliis extractam, æquabili rationis statera ponderassent. Sed iam vt ad id, vnde digressi sumus, reuertamur, Patricius, qui iam tum Magonius vocabatur, sanctissimi Pontificis familiaritatem ad multorum commodum progressu temporis conferebat. Nam se totum in literas interiores abdidit, & animum à mundi illecebris, vt antea semper, ad pietatis studium, inexhaustâ auiditate, transtulit. Omnes interim cogitationes ac labores in primis ad Hibernorum salutem secundum suam direxit. Vix aliquod tempus illi vacabat, in quo Hibernorû miseræ ei ante oculos non obuersabantur. Neque solùm vigilans ad hanc curâ meditari solebat, sed somnians etiam videbatur literas per statorē ab Hibernis accipere, in quibus eum iterum atque iterum rogabant, iter ad eos celerrimè arripere, gregemq; illius clientelæ commissum, præceptis institutisque Christianæ fidei imbuere. Atque eodem temporis articulo videbatur sibi videre infantes Hibernorum pueros partim quasi in maternis aluis mobi-

Patricius omni sedulitate literis operâ dat.

In Hibernorum salutem omni cura incumbit.

Illius industria per somnia incitatur.

liter palpitantes, partim in cunis perquã flebiliter vagientes, qui querimonias agerēt, & hæc in illius aures verba insurrarent: Quo- usque tandē retardabis (Dei minister) in Hi- berniam reditum? Quamdiu nos dæmonis immanitas illaqueatos tenebit? Quam ob causam libertatem nostram adeò oscitanter procrastinas? Nihilne te dæmonum diritas, nihil perditorũ ærumnæ, nihil interitus tan- tarum animarũ, nihil cottidiana infantium expectatio, nihil desiderium Hibernorum omnium, nihil horum lamenta eiulatusque excitabunt? Nos in damnatorum pistrinum impingi non intelligis? Impatibilē, quã pre- mimur, tyrannidē non cernis? O pater, ô Pa- stor, da te nobis, fer opē, ad nos propera: pro- pera? imò verò velocissimè aduola. Nos ex dæmonis faucibus, Dei tui gratiã fretus, eri- pe; vincula, quibus dstringimur, conuelle. Hoc quasi ploratu Patricius subitò experge- factus diu multumque tremantibus artibus in somnij meditatione hæsit. Neq; enim si- ne Numinis instinctu tale quid dormientis mentem occupasse, facillimè sibi persuasit. His igitur calcaribus currens incitatur, ac fla- grās eius studiũ, perinde ac si flammæ oleum instilletur, ardentius accenditur. Romã con- tento

tento studio cursuq. pergit: Celestino Pontifici maximo pro Hibernorum salute se supplicem abiicit. Quam grata verò hæc petitio Celestino fuerit, ex his quæ sequuntur facile constabit. Nam paullo antè quàm Romam Patricius aduentasset, Pontifex maximus quorundam literis certior erat factus, multos in Britannia, aliisq; territoriis finitima vicinitate coniunctis, Pelagiana hæresi depravari, & veros ac germanos Christianos partim infidelium importunitate, partim hæreticorù procacitate magis ac magis exagitari. Ex quo nuntio multorum iudicio maiorem animo dolorè cepit. Nihil enim sanctus Antistes antiquius habuit, quàm Britanniam ac finitima loca ab infidelitatis & hæreseos tenebris ad Euangelij lucè adducere. Totum itaque negotium principibus Romanæ Ecclesiæ Præsulibus diligentius & accuratius cogitandù cõmisit. Interfuit huic cætui Palladius, Archidiaconus omni tũ doctrinæ tum pietatis dignitate ornatissimus. Is itaque in Christi vineto operari non mediocri animi

Romam contendit, ac Pontifici maximo se supplicem pro Hibernis præbet.

Palladius ad Hibernos præmittitur.

tos legatum mittit, magnaq; cæremoniarum
 follennitate sacram scripturam ac varia reli-
 quiarum monumenta multis spectantibus
 peregrinanti adtribuit. Paladius verò simul
 ac in aquilonari Hiberniæ plaga (siquidẽ Hi-
 berna dicebatur id temporis Scotia, vt alibi
 notauimus) pedem ponit: barbari effrenatã
 audaciã contraueniunt, sanctumq; Ponti-
 ficem ac reliquos Romanos, quos sibi socios
 & adiutores adiunxit, in maximum pericu-
 lum adducunt. Paladius, re visã, cum sodali-
 bus, iusto metu perterritis, se in fugam dat,
 in finitimas Scotiæ Albanensis insulas iter
 confert, vbi Euangelium prædicando multo-
 rum animos à pristinã perfidiæ cæcitate ad
 veritatis lumen traducit. Non diu in illis par-
 tibus erat commoratus, cum eius nomen ad
 Britãnos Scotos, præsertim Christianos fame
 celebritate peruenisset, quocum per crebras
 literas egerant, ab istis raris & angustis locis
 recedere, & eos inuisere, apud quos cum ma-
 iore securitate, & non minore vtilitate suum
 munus præstare posset. Paladius ad illos vi-
 cissim literas dat, amoris ac caritatis plenas,
 in quibus se nõ nolle respondet, modò sum-
 mus Pontifex id ei negotij det, à cuius san-
 ctitate mandatum habuit, de certis finibus

*Hibernic. rerũ
 lib. 1. & in ap-
 pend. cap. 17.
 & 19.
 Hiberni Pala-
 dius ac socios
 in periculum
 adducunt.*

*In Scotiam
 Albanensem
 fugit.*

*Ad Britãnos
 Scotos Paladius
 inuitatur.*

*Nihil sine Pon-
 tificis maximi
 auctoritate fa-
 cit: qui Scotorũ
 rogatu ei in illis
 partibus euan-
 gelizandi au-
 thoritatem con-
 cedit.*

per-

peragrandis, extra quos egredi, ac Euangelij
sementem facere iniussu eiusdem Pontificis
non fas esse rescribit. Scoti his literis perle-
ctis, Pontifici maximo supplices sunt, quem
satis exorabilem inueniunt, propterea quòd
tunc temporis Patricius Romæ, vt supra di-
xi, pro Hibernis intercessit; cui fanè diuina
prouidentia integrum negotium reseruauit.

*Patricius in
Hiberniam à
Celestino mit-
tatur.*

*Cur Patricius
dicitur.*

1. Cor. 4. 15.

Hunc igitur nostrum Celestinus pontificia
dignitate ornat, honoris etiã causã Patriciũ
appellat (ex quo tẽpore Magonius vocari est
desitus) partim quòd priscis temporibus or-
do Patriciorum magnã in Romanã Repub.
dignitatem haberet, partim quòd Celesti-
nus iam antè quasi quadam præfagitione di-
uinaret, hunc nouum legatum multorum
ciuium patrem fore, qui in Christo Iesu per
Euangelium eos gigneret. Ad hoc nominis
veriloquium respexit ille, quisquis fuit, ve-
tulus scriptor:

*Sonat Patricius iam pater ciuium,
Multorum ciuium & pater plebium,
Habitus Hiberniensium & Glãstencium
Sortitus meritò tale vocabulum.*

Patricius itaque omnibus rebus, quæ susce-
pto ac recepto huic negotio necessariæ ef-
sent, adfluẽter instructus, iter ad Hiberniam

C 5 habuit,

*In Hiberniam
navigat anno
425. vel ut
alii placet 430.*

*Bene ab incolis
acceptus.*

Matth. 3. 9.

habuit, ad quã mare traiectus est, anno Salutis humanæ 425. De cuius aduentu cum ad incolas adlatum esset, magnus ex omni parte ad illum cõkursus fiebat. Etsi enim reperti sunt nonnulli sicarij, in quorum animis humani generis hostis tyrannicũ principatum occupavit, qui Præsulem ab Hibernicis finibus arcere sunt conati, tamẽ maior plebeculę pars, ad eum alacris & læta confluit, quem non tanquam inquilinũ repellere, sed ut domesticum ac familiarẽ certatim suaviari cõperunt. Inerant in Patricio permulta inuitamenta, quibus Hibernorum benevolentiam facillimẽ colligebat. Egregia fuit oris dignitas, verborum comitas mira, summa absque morositate grauitas, quæ sermonis suauitate, tanquam mellito succo, perspersa, non tã timeri ab intuentibus, quàm amari consuevit. Ad hæc Hibernicẽ loquendo cuius Hiberno par erat: incolarum item venas iam inde ab adolescentiã optimẽ tenebat. Nam quid illorum voluntatem læderet, quid rursus conjunctionem conciliaret, longo imbutus vsu cognitum ac exploratum habuit. Verũ humana erant ista. Princeps autem caussa conciliandi benevolentiam fuit Deus opt. max. qui ex lapidibus fuscitare filios Abraham potest,

test, cuius singulari beneficio discipulorum corda sunt ardentia, dum illis scripturam aperire dignatur. Venit etiam in tanto populi concursu Patricij salutandi ac visendi gratiam, Albionis Episcopus Hibernus; siue is existerit Palladij discipulus, siue antea in aliis orbis terrarum partibus nonnihil adtigerit doctrinae Christianae, pro certo non habeo. Domi etiam credibile est eum doctum fuisse nostrae religionis praecipuis. Nam quibusdam placet, qui in antiquitate percipienda multum laboris posuerunt, D. Iacobum cum occidentes mundi plagas peragrasset, in Hiberniam etiam nauigasse, & nonnullos insulae habitatores fidei dotibus S. Apostoli praedicatione muneratos fuisse: cumque posterius maiorum vestigiis insistere non desisteret, aliquos, tradunt, etate Patricij repertos esse, qui impressam eiusdem doctrinae orbitam consecrabantur: qui tamen per totam illam continuationem seriemque annorum, inter infideles, ut per pauca margaritae inter multos umbilicos sparsim delitescere solebant. Verum an secus, in nullam partem disputo. Ast quantam perfectione Christiani officij Patricius suum negotium in Hiberniam transegerit, deinceps videtur explicandum.

*Vidlegendam
nouam Angl.
in vita S. Pa-
tricij.*

*videt
re
arche*

DE